

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

ई मासिक विद्यासंवाद

जुलै २०२४ | आवृत्ती-१३

राष्ट्रसंत व्याख्यानमालेचा समारोप

विद्येअंगी व्हावा विनय। विद्या करी स्वतंत्र, निर्भय। शिक्षणाने वाढावा निश्चय। जीवन-जय करावया।।

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

ई मासिक विद्यासंवाद

जुलै २०२४ | आवृत्ती-१३

मार्गदर्शक
डॉ. प्रशान्त बोकारे

प्रभारी कुलगुरु
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

डॉ. संजय दुधे

प्र-कुलगुरु
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

प्रकाशक
डॉ. राजू हिवसे

कुलसचिव
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

संपादक
श्री. प्रेमदास वाडकर

जनसंपर्क अधिकारी
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

मुद्रक
श्री. प्रवीण गोतमारे

प्रकाशन अधिकारी
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

मा. राज्यपाल
श्री. सी. पी. राधाकृष्णन

मा. प्रभारी कुलगुरु
डॉ. प्रशान्त बोकारे

मा. प्र-कुलगुरु
डॉ. संजय दुधे

मा. कुलसचिव
डॉ. राजू हिवसे

समाजाला वसंतराव नाईक यांच्या दूरदृष्टीची गरज माजी कुलगुरू डॉ. शरद निंबाळकर यांचे प्रतिपादन विद्यापीठात माजी मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांची जयंती कृषी दिन म्हणून साजरी

आज जरी आपण अन्नधान्याने परिपूर्ण असलो तरी आगामी काळात अन्नधान्याची कमतरता भासणार आहे. त्यामुळे समाजाला वसंतराव नाईक यांच्या दूरदृष्टीची गरज असल्याचे प्रतिपादन डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. शरद निंबाळकर यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या वतीने जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांची जयंती कृषी दिन म्हणून सोमवार, दिनांक १ जुलै २०२४ रोजी साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमात प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. निंबाळकर मार्गदर्शन करीत होते.

कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान विद्यापीठाचे माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी भूषविले. प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ अकोला येथील माजी कुलगुरू डॉ. शरद निंबाळकर, कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे, अधिसभा सदस्य डॉ. विजय इलोरकर, वनस्पतीशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. नितीन डोंगरवार यांची उपस्थिती होती. वीज कोठून येते, पिण्यास पाणी कोठून येते, हरितक्रांती म्हणजे काय? याची नवीन पिढीला माहिती व्हावी म्हणून माजी मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांच्या कार्याचे स्मरण आपण त्यांच्या जयंतीदिनी करीत असल्याचे डॉ. शरद निंबाळकर पुढे बोलताना म्हणाले. एक कुशल प्रशासक तसेच भारतातील कृषी क्रांतीला हातभार लावणारे हरीत क्रांती, धवलक्रांती आणि कृषी- औद्योगिक क्रांतीचे नाईक हे प्रणेते होते. ग्रामीण भागात वीज, पाण्याची सुविधा मिळावी म्हणून पंचायत राज या त्रिस्तरीय रचनेचे प्रणेते वसंतराव नाईक होते. त्यांनी ग्रामीण पाणीपुरवठा योजना सुरू केली. समाजाच्या खालच्या स्तरातून म्हणजेच वंचित घटकातून आलेले वसंतराव नाईक हे राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे विद्यार्थी होते, असे अभिमानाने सांगत याचे आपणास भूषण असावे असे डॉ. निंबाळकर म्हणाले. 'एक एक पायरी चढत जावे, तुटक्या पायरी जवळ निराश होऊ नये, यशो मंदिर गाठावे आणि पहिल्या पायरीला विसरू नये', असे वसंतराव नाईक यांचे व्यक्तिमत्व होते, असे डॉ. निंबाळकर म्हणाले.

अध्यक्षीय भाषण करताना माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी आपणाकडे विद्यार्थ्यांच्या रूपाने मोठ्या प्रमाणात मनुष्यबळ आहे. या मनुष्यबळाचा वापर समाज अर्थात देश सेवेसाठी वापरता येईल, असे प्रकल्प शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना द्यावे असे आवाहन त्यांनी केले. स्थानिक समस्या शोधून त्यावर संशोधन करीत उपाय योजना कराव्या. या दृष्टीने नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार अभ्यासक्रम विद्यापीठाने तयार केले आहेत. यातून विद्यार्थ्यांना स्थानिक स्तरावरील समस्यांबाबत संशोधन करता येईल. शासनाने गाव पातळीवर मोठ्या प्रमाणात अधिकार दिले आहेत. त्याचे अंमलबजावणीचे अधिकार देखील गावाला दिले आहे. त्यामुळे विद्यापीठाने मार्गदर्शकाची भूमिका निभवावी असे कुलगुरू म्हणाले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना वनस्पती शास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. नितीन डोंगरवार यांनी कृषी दिन कार्यक्रम साजरा करण्यामागील पार्श्वभूमी सांगितली. अधिसभा सदस्य डॉ. विजय इलोरकर यांनी मनोगत व्यक्त करताना कृषी दिन विद्यापीठात साजरा व्हावा याबाबत प्रस्ताव पारित करून घेतल्याचे सांगितले. संचालन मराठी विभागातील डॉ. अमृता इंदूरकर यांनी केले तर आभार कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे यांनी मानले. कार्यक्रमाला अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, संचालक, अधिकारी, कर्मचारी तसेच विद्यार्थ्यांची उपस्थिती होती.

ज्ञान मानवाचे परमधन - श्री. संकेत काळे राष्ट्रसंत व्याख्यानमालेचे बारावे पुष्प राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे आयोजन

ज्ञान हे मानवाचे परमधन असल्याचे प्रतिपादन श्री क्षेत्र रेवसा येथील माननीय श्री. संकेत काळे यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ शताब्दी महोत्सवाच्या निमित्ताने जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात सोमवार, दिनांक १५ जुलै २०२४ रोजी व्याख्यानमाला आयोजित करण्यात आली. या व्याख्यानमालेत 'राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांना अपेक्षित विद्यार्थी आणि जीवन शिक्षण' या विषयावरील १२ वे पुष्प गुंफतांना श्री. काळे बोलत होते.

माननीय प्रभारी कुलगुरू डॉ. प्रशान्त बोकारे, प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांच्या मार्गदर्शनाखाली व्याख्यानमालेचे अध्यक्षस्थान मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी यांनी भूषविले. व्याख्याते म्हणून अमरावती जिल्ह्यातील श्री क्षेत्र रेवसा येथील श्री. संकेत काळे, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज अध्यासन प्रमुख डॉ. विजयालक्ष्मी थोटे यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. संपूर्ण जगाने बोध घ्यावा, असा भारत देशात जन्माला आलेला प्रत्येक माणूस उच्च दर्जाचा सुसंस्कारित होता, असे वर्णन प्राचीन ग्रंथांमध्ये करण्यात आले आहे. भारतीय माणसाच्या ज्ञान तसेच वर्तनातून इतरांना शिकायला मिळत होते, असे पुढे बोलताना काळे म्हणाले. या देशात अनेक विद्वान विभूती तसेच महापुरुष जन्माला आले. त्यांच्यामुळे संपूर्ण जग ढवळून गेले असे वर्णन राष्ट्रसंतांनी त्यांच्या भजनातून केले आहे. राष्ट्रसंतांनी म्हटल्याप्रमाणे 'विद्येअंगी व्हावा विनय...' अशी निर्भयता, स्वतंत्रता निर्माण करणारी शिक्षण व्यवस्था हवी आहे. विद्यार्थ्यांना योग्य दिशा दाखविणारे शिक्षक हवे आहे. यावेळी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांच्या विविध ठिकाणी केलेल्या भाषणांचा सारांश देत शिक्षणातून अपेक्षित असलेली पिढी निर्माण होण्याची अपेक्षा काळे यांनी व्यक्त केली.

मानव विज्ञान विद्या शाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी यांनी अध्यक्षीय भाषण करताना दोन वर्षांपासून शताब्दी पर्व सुरू असल्याचे सांगितले. शताब्दी महोत्सव अंतर्गत राष्ट्रसंत व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले असून हे बारावे तसेच अंतिम पुष्प असल्याचे ते म्हणाले. विद्यापीठ शंभराव्या वर्षात कात टाकत आहे. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांना अपेक्षित असलेले शिक्षण नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या माध्यमातून विद्यापीठाने लागू केले असल्याचे डॉ. कोरेटी यांनी सांगितले. प्रास्ताविक करताना राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज अध्यासन प्रमुख डॉ. विजयालक्ष्मी थोटे यांनी व्याख्यानमालेतील हे अंतिम पुष्प असल्याचे सांगितले. राष्ट्रसंतांच्या या तत्त्वज्ञानातून विद्यापीठाने 'रिचिंग टू अनरीच्ड' असे ग्राम चलो अभियान सुरू केल्याचे डॉ. थोटे यांनी सांगितले. व्याख्यानमालेचे संचालन करीत आभार डॉ. देवमण कामडी यांनी मानले. कार्यक्रमाला मोठ्या संख्येने शिक्षक, कर्मचारी, विद्यार्थी तसेच गुरुदेवभक्त उपस्थित होते.

प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. प्रशान्त बोकारे यांनी स्वीकारला पदभार

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. प्रशान्त बोकारे यांनी शुक्रवार, दिनांक ५ जुलै २०२४ रोजी पदभार स्वीकारला.

गोंडवाना विद्यापीठाचे माननीय कुलगुरू डॉ. प्रशान्त बोकारे यांना माननीय राज्यपाल कार्यालयाकडून राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून पदाची सूत्रे सांभाळण्याचे आदेश प्राप्त झाले. त्यामुळे डॉ. प्रशान्त बोकारे यांनी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून पदभार स्वीकारला. यावेळी कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ संचालक डॉ. प्रफुल्ल साबळे, वित्त व लेखा अधिकारी श्री. हरीश पालीवाल, उपकुलसचिव श्री. संजय बाहेकर, श्री प्रदीप बिनीवाले, श्री गणेश कुमकुमवार यांच्यासह अन्य उपस्थित होते.

दिघोरीत सुरू होणार कौशल्य विकास केंद्र राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा उपक्रम

शहरातील दिघोरी परिसरात राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाकडून कौशल्य विकास केंद्र सुरू केले जात आहे. कौशल्य विकास केंद्र मार्फत मिळणाऱ्या प्रशिक्षणातून युवकांना रोजगार तसेच स्वयंरोजगाराचे द्वार खुले होणार आहे. आयसीआयसीआय फाऊंडेशन यांच्या मदतीने विद्यापीठाकडून हे कौशल्य विकास केंद्र लवकरच सुरू केले जाणार आहे.

दिघोरी येथे पूर्वी विधी महाविद्यालय असलेल्या इमारतीत कौशल्य विकास केंद्र सुरू केले जात आहे. माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी दिलेल्या सूचनेप्रमाणे विद्यापीठाच्या रोजगार व प्रशिक्षण विभागामार्फत कौशल्य विकास केंद्र निर्मितीचे काम अंतिम टप्प्यात आले आहे. विद्यापीठाच्या शताब्दी महोत्सवी वर्षाच्या निमित्ताने माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांच्या संकल्पनेतून 'रीचिंग टू अनरीच्ड' या अभियान अंतर्गत कौशल्य विकास केंद्राची निर्मिती करण्यात आली आहे. या ठिकाणी संगणक लॅब पूर्ण झाली आहे तर सोलर पॅनल लॅब तयार होत आहे. विद्यापीठ आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाकडून या कौशल्य प्रशिक्षण केंद्रात संगणकाबाबत विविध प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू केले जात आहे. त्याचप्रमाणे सोलर पॅनल निर्मिती ते ग्राहकांना वापराकरिता लावून देण्याबाबत संपूर्ण प्रशिक्षण अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून दिले जाणार आहे. विद्यापीठाचे रोजगार व प्रशिक्षण अधिकारी डॉ. भूषण महाजन यांच्या देखरेखीखाली कौशल्य विकास केंद्र पूर्णत्वास येत आहे.

सीएसआर निधीतून लॅब निर्मित

विद्यार्थ्यांना रोजगार व स्वयंरोजगाराचे प्रशिक्षण मिळावे म्हणून आयसीआयसीआय फाऊंडेशनच्या सीएसआर नागपूर सेंटरच्या प्रमुख रिचा सिंह यांनी कौशल्य विकास केंद्र निर्मितीत मोलाचे सहकार्य दिले आहे. फाऊंडेशनच्या सीएसआर फंडातून कौशल्य विकास केंद्र करिता संपूर्ण फर्निचरसह ४० संगणक त्याचप्रमाणे संपूर्ण सोलर लॅब विद्यापीठाला प्राप्त होणार आहे.

प्रशिक्षणासाठी ४ क्लासरूम

दिघोरी येथील कौशल्य विकास केंद्रात संगणक प्रशिक्षण लॅब तयार झाली असून सोलर पॅनल लॅबचे काम अंतिम टप्प्यात आहे. दोन लॅब तसेच एकूण ४ क्लासरूम तयार करण्यात आल्या आहेत. या ४ क्लासरूमच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित केले जाणार आहे.

मुलाखत कौशल्य विकसित करणार

संगणक आणि सोलर पॅनल लॅब व्यतिरिक्त या कौशल्य विकास केंद्रातून विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्य वृद्धिंगत करण्याची संधी मिळणार आहे. नांदी फाउंडेशनच्या माध्यमातून मुलाखत कौशल्य वृद्धिंगत करणारे सॉफ्ट स्किल अभ्यासक्रम देखील या ठिकाणी सुरू केले जाणार असल्याची माहिती विद्यापीठाचे रोजगार व प्रशिक्षण अधिकारी डॉ. भूषण महाजन यांनी दिली आहे.

**शताब्दी महोत्सवाचा समारोप होणार अविस्मरणीय
माजी शिक्षक, अधिकारी- कर्मचारी तसेच माजी विद्यार्थ्यांचा होणार मेळावा
पूर्वतयारी बैठकीत माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी घेतला आढावा**

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ शताब्दी महोत्सवी वर्षाचा समारोपीय कार्यक्रम अविस्मरणीय होणार आहे. ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात आयोजित कार्यक्रमात माजी शिक्षक, कर्मचारी तसेच माजी विद्यार्थी मेळावा होणार आहे. कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने पूर्वतयारी बैठक जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात बुधवार, दिनांक ३ जुलै २०२४ रोजी पार पडली. या बैठकीत माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी तयारीचा आढावा घेतला.

बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी होते तर. यावेळी विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत माहेश्वरी, वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. संजय कवीश्वर, मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी, आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत कडू यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. यावेळी मार्गदर्शन करताना कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी वैद्यकीय, अभियांत्रिकी त्याचप्रमाणे औषधी निर्माणशास्त्र विभागातील माजी विद्यार्थी मेळाव्याला उपस्थित राहणार असल्याचे सांगितले. या सोबतच सर्व शैक्षणिक विभागांनी त्यांच्या विभागातील नामवंत असलेल्या माजी विद्यार्थ्यांची माहिती गोळा करण्याचे आवाहन केले. २ ऑगस्ट रोजी माजी शिक्षक, कर्मचारी तर ३ ऑगस्ट रोजी माजी विद्यार्थी मेळावा आयोजित होणार असल्याचे यावेळी सांगण्यात आले. सामाजिक तसेच विविध क्षेत्रात नामांकित असलेल्या माजी विद्यार्थ्यांच्या हस्ते विभागाच्या वतीने या कार्यक्रमात वृक्षारोपण देखील करण्याचे नियोजन आहे. माजी विद्यार्थी, माजी शिक्षक, कर्मचारी यांची संभाव्य उपस्थिती आणि त्यांच्या नियोजनाबाबत बैठकीत सविस्तर चर्चा करण्यात आली. पूर्व तयारी बैठकीला विविध शैक्षणिक विभागांचे विभाग प्रमुख, संचालक व अधिकारी उपस्थित होते. सर्व उपस्थितांचे आभार अधिष्ठाता डॉ. संजय कवीश्वर यांनी मानले. बैठकीचे यशस्वी नियोजन शताब्दी महोत्सव कक्षाचे विशेष कार्य अधिकारी श्री प्रदीप बिनीवाले यांनी केले.

नामवंत माजी विद्यार्थ्यांचा विद्यापीठ करणार सन्मान शताब्दी महोत्सवात माजी विद्यार्थी मेळाव्याची जय्यत तयारी पूर्वतयारीचा माननीय प्र-कुलगुरूंनी घेतला आढावा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ नामवंत अशा माजी विद्यार्थ्यांचा सन्मान करणार आहे. शताब्दी महोत्सवी वर्ष समारोपीय कार्यक्रमाच्या निमित्ताने माजी विद्यार्थी मेळाव्याचे आयोजन केले जाणार आहेत. या माजी विद्यार्थी मेळाव्याची जय्यत तयारी सुरू आहे. याबाबत जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात मंगळवार, दिनांक ९ जुलै २०२४ रोजी पार पडलेल्या बैठकीत माननीय प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांनी आढावा घेतला.

बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी माननीय प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे तर प्रमुख अतिथी म्हणून माजी विद्यार्थी मेळावा समिती सचिव डॉ. कल्पना पांडे, प्रभारी विद्यार्थी विकास विभाग प्रमुख डॉ. राजेश सिंह, शताब्दी महोत्सव कक्षाचे सहसमन्वयक डॉ. संतोष कसबेकर, डॉ. अनंत पांडे, श्री प्रमोद तिजारे यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ शताब्दी महोत्सवी वर्षाचा समारोपीय कार्यक्रम ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात आयोजित आहे. या कार्यक्रमात माजी शिक्षक, कर्मचारी तसेच माजी विद्यार्थी मेळावा होणार आहे.

यावेळी मार्गदर्शन करताना माजी विद्यार्थी मेळावा समिती सचिव डॉ. कल्पना पांडे यांनी मेळावा आयोजित करण्याबाबत माहिती दिली. १०० वर्ष पूर्ण झालेल्या विद्यापीठाचे माजी विद्यार्थी समाजाच्या विविध घटकात कार्यरत असल्याचे त्यांनी सांगितले. अनेक नामवंत विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठाचा नावलौकिक वाढविला आहे. शताब्दी महोत्सवी वर्षात त्यांचा येथोचित सन्मान होणे गरजेचे असल्याने या मेळाव्याचे आयोजन असल्याचे त्यांनी सांगितले. मोठ्या संख्येने माजी विद्यार्थी या मेळाव्यामध्ये सहभागी होण्याची शक्यता असल्याने सर्व विभागांनी त्या दृष्टीने तयारी करावी अशा सूचना त्यांनी दिल्या. विभागाशी संबंधित माजी विद्यार्थी सहभागी होत असल्यास त्यांची संपूर्ण माहिती गोळा करण्याबाबत यावेळी सूचित करण्यात आले. प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांनी मार्गदर्शन करताना मेळाव्याच्या निमित्ताने माजी विद्यार्थी येणार असल्याने विभाग विकासाच्या दृष्टीने आराखडा तसेच संकल्पना तयार ठेवण्याचे आवाहन केले. शताब्दी महोत्सवाच्या समारोपीय कार्यक्रमाच्या निमित्ताने सहभागी होणाऱ्या माजी विद्यार्थ्यांच्या सहभागातून विद्यापीठाचा विकास झाला पाहिजे या दृष्टीने नियोजन करण्याचे आवाहन त्यांनी केले.

माजी विद्यार्थ्यांच्या नोंदणीबाबत विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर लिंक उपलब्ध करून देण्यात आल्याची माहिती डॉ. संतोष कसबेकर यांनी दिली. मेळाव्याचे नियोजन करीत असताना कोणतीही उणीव रहायला नको, असे डॉ. अनंत पांडे यांनी सांगितले. उत्कृष्ट शास्त्रज्ञ तसेच संशोधनाच्या दृष्टीने आवश्यक असलेल्या उपकरणांची यादी तयार करण्याचे आवाहन त्यांनी विभाग प्रमुखांना केले. बैठकीचे आभार प्रभारी विद्यार्थी विकास प्रमुख डॉ. राजेश सिंह यांनी मानले. बैठकीचे यशस्वी नियोजन शताब्दी महोत्सव कक्षाचे विशेष कार्य अधिकारी श्री प्रदीप बिनीवाले यांनी केले. बैठकीला सर्व शैक्षणिक विभाग प्रमुख, संचालक उपस्थित होते.

वकिली समाजात आदर देणारा पेशा न्यायमूर्ती वृषाली जोशी यांचे प्रतिपादन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विधी महाविद्यालयात पदवी वितरण सोहळा

वकिली हा समाजात आदर देणारा पेशा असल्याचे प्रतिपादन उच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्ती वृषाली जोशी यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विधी महाविद्यालयाचा पदवी वितरण समारंभ महाराज बाग स्थित दीक्षांत सभागृहात, शनिवार दिनांक ६ जुलै २०२४ रोजी पार पडला. या कार्यक्रमात प्रमुख अतिथी म्हणून न्यायमूर्ती जोशी यांनी मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी म्हणून उच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्ती वृषाली जोशी, महाराष्ट्र व गोवा बार असोसिएशनचे सदस्य अॅड. पारिजात पांडे, विद्यापीठ आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत कडू, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. रवीशंकर मोर यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. विधी क्षेत्रामध्ये यशस्वी होण्यासाठी शैक्षणिक उत्कृष्टता असण्यासोबतच अनुभवाची जोड आवश्यक असल्याचे न्यायमूर्ती जोशी पुढे बोलताना म्हणाल्या. विधीक्षेत्रात येण्याचे आपले अनुभव विशद करताना त्यांनी सांगितले की त्यांचे वडील संस्कृत विषयाचे गाढे अभ्यासक होते. मात्र, त्यांच्या वडिलांनी दिलेल्या प्रेरणेमुळे विधीक्षेत्रात प्रवेश करता आला. न्यायाधीश म्हणून निवड झाल्यानंतर पालकांना झालेल्या विशेष आनंदाचे क्षण त्यांनी कथन केले. पालकांचे पाठबळ आपणास बळ देत असून गोंधळून न जाता आयुष्यात पालकांकडून मार्गदर्शन घेण्याचे आवाहन त्यांनी केले. कोणत्याही क्षेत्रात यशस्वी होण्यासाठी कठीण प्रयत्नांची गरज असते, त्याकरिता आतापासूनच सुरुवात करा. सोबतच यशस्वी जीवनाचा मंत्र न्यायमूर्ती जोशी यांनी विद्यार्थ्यांना दिला. विधी क्षेत्रातील अनेक दिग्गजांना घडविणाऱ्या महाविद्यालयात पदवी वितरण समारंभ कार्यक्रमास बोलाविल्याने त्यांनी आयोजकांचे आभार मानले.

अॅड. पारिजात पांडे यांनी मार्गदर्शन करताना आता केवळ अभ्यासक्रम पूर्ण झाला असून खऱ्या शिक्षणास सुरुवात झाली असे सांगितले. या महाविद्यालयाला फार मोठी परंपरा असल्याचे सांगत विद्यार्थी जीवनातील विविध घटनांना त्यांनी उजाळा दिला. विधी शाखेतून पदवी प्राप्त विद्यार्थ्यांना त्यांनी शुभेच्छा दिल्या. यावेळी मार्गदर्शन करताना आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विद्या शाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत कडू यांनी समाजातील गरजा लक्षात घेऊन विधी क्षेत्रातील समस्यांचे निराकरण करण्याचे आवाहन विद्यार्थ्यांना केले. भारत हा जगामध्ये सर्वाधिक तरुण लोकसंख्येचा देश असून त्याचा विनियोग देशाला महासत्ता बनविण्यासाठी व्हायला हवा, असे त्यांनी सांगितले. महात्मा गांधी यांचा सत्य व अहिंसा हा संदेश त्यांनी त्यांच्या भाषणातून दिला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. रवीशंकर मोर यांनी महाविद्यालयातील प्रवेश ते पदवी घेण्यापर्यंतचा विद्यार्थ्यांचा प्रवास उलगडून सांगितला. प्रमुख अतिथी न्यायमूर्ती वृषाली जोशी यांचा परिचय त्यांनी करून दिला. न्यायमूर्ती जोशी यांच्या शुभहस्ते गुणवंत विद्यार्थीनी सोनल भार्गव आणि अक्षता ब्राम्हपुरीकर यांना त्यांच्या आईच्या स्मृतीप्रित्यर्थ प्रत्येकी स्मृतीचिन्ह आणि १०,००० रुपये रोख रक्कम बक्षीस म्हणून देण्यात आली. कार्यक्रमांमध्ये प्रमुख अतिथींच्या हस्ते महाविद्यालयातील गुणवंतांचा सत्कार करीत अन्य विद्यार्थ्यांना पदवी वितरण करण्यात आले. कार्यक्रमाचे संचालन हर्षिता पांडे यांनी केले तर आभार डॉ. प्रवीणा खोब्रागडे यांनी मानले. कार्यक्रमाला डॉ. अंधरा देशपांडे, डॉ. चिन्मयी निमखेडकर, प्रा. मृण्मयी कुकडे, प्रा. अर्चना प्रांजळे, प्रा. प्रवीणा उराडे, प्रा. ममता गोमासे यांच्यासह शिक्षक कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

युवकांना कठोर परिश्रमाची सवय लावणे काळाची गरज माजी शिक्षण संचालक डॉ. गोविंद नांदेडे यांचे प्रतिपादन विद्यापीठात महात्मा बसवेश्वर व्याख्यानमाला

महात्मा बसवेश्वर यांनी त्यांच्या साहित्यातून कायाकवे कैलास (कठोर परिश्रमाचा) सिद्धांत सांगितला असून आजच्या युवकांना कठोर परिश्रमाची सवय लावणे काळाची गरज असल्याचे प्रतिपादन माजी शिक्षण संचालक डॉ. गोविंद नांदेडे यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या महाराज बाग स्थित दीक्षांत सभागृहात शुक्रवार, दिनांक १२ जुलै २०२४ रोजी कै. दादा मनोहरराव कल्लावार स्मृतिप्रित्यर्थ महात्मा बसवेश्वर व्याख्यानमाला पार पडली. या व्याख्यानमालेत 'महात्मा बसवेश्वरांच्या कार्याची सद्यस्थितीतील उपयुक्तता' या विषयावर माजी संचालक डॉ. नांदेडे यांनी मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. श्यामराव कोरेटी होते, व्याख्याते म्हणून माजी शिक्षण संचालक डॉ. गोविंद गणाजी नांदेडे व शिवा अखिल भारतीय वीरशैव युवक संघटनेचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष श्री. अभय कल्लावार यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. अश्या प्रकारची व्याख्यानमाला आयोजित करणारे राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ हे भारतातील पहिले विद्यापीठ असल्याचे कौतुकास्पद उद्गार डॉ. नांदेडे यांनी पुढे बोलताना काढले. भारतामध्ये गौतम बुद्ध यांच्यानंतर पुरोगामी विचाराचे दुसरे प्रचारक म्हणून महात्मा बसवेश्वर यांचे नाव आहे, असे भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सांगतात. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी लाखो अनुयायांना बुद्ध धर्माची दीक्षा देऊन धम्मक्रांती घडविली. तशीच महात्मा बसवेश्वरांनी वीरशैव लिंगायत धर्माची दीक्षा आठशे वर्षांपूर्वी दिली असल्याचे डॉ. नांदेडे यांनी यावेळी सांगितले. बसवेश्वरांनी आयुष्यभर जातीभेद नष्ट करण्याचे काम केले. जातीभेदाने पोखरलेल्या समाजाला १२ व्या शतकात जागृत करण्याचे धाडसाचे काम महात्मा बसवेश्वर यांनी केले. एकविसाव्या शतकात आजही आंतरजातीय विवाहाला विरोध आहे. त्यातून ऑनर किलिंग सारख्या घटना घडल्या आहेत. महात्मा बसवेश्वरांनी त्याकाळी १२ व्या शतकातच आंतरजातीय विवाह घडवून आणला होता. त्यावेळी त्यांना विरोध झाला होता. जातीअंताचे पहिले प्रयत्न तथागत गौतम बुद्धांनी केले. समाजात शांती, समता, बंधुता नांदावी हे बुद्धांचे महान विचार आहेत. बसवेश्वरांचे सुद्धा जातीभेद नष्ट करण्यासाठी प्रयत्न राहिलेले आहेत, असे डॉ. नांदेडे म्हणाले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना शिवा अखिल भारतीय वीरशैव युवक संघटनेचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष अभय कल्लावार यांनी महात्मा बसवेश्वर यांनी बाराव्या शतकात व्यवस्थेविरुद्ध आवाज उठविला असून त्यांचे कार्य लोकांपर्यंत पोहचविण्याची गरज असल्याचे मत व्यक्त केले. शिवाय माणूस घडविण्याचे कार्य विद्यापीठातून झाले पाहिजे, असे ते म्हणाले. अध्यक्षीय भाषण करताना कार्यक्रमाचे अध्यक्ष तथा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी यांनीही महात्मा बसवेश्वर यांच्या जीवनकार्यावर प्रकाश टाकला. प्रमुख व्याख्याते यांचा परीचय डॉ. कविता मते यांनी करून दिला. या व्याख्यानमालेचे संचालन अरुणा भोंडे यांनी केले तर आभार प्रा. सुषमा कल्लावार यांनी मानले.

साहित्य काळ आणि समाजाचा हृदयाचा ठोका

इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठ दिल्ली येथील डॉ. जितेंद्र श्रीवास्तव यांचे प्रतिपादन
विद्यापीठ हिंदी विभागात विशेष व्याख्यान

साहित्य तत्कालीन काळ आणि समाजाच्या हृदयाचा ठोका असतो, असे प्रतिपादन इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठ दिल्ली येथील डॉ. जितेंद्र श्रीवास्तव यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या हिंदी विभागात 'आपला काळ, समाज आणि साहित्य' या विषयावर शनिवार, दिनांक २० जुलै २०२४ झालेल्या विशेष व्याख्यानात डॉ. श्रीवास्तव बोलत होते.

हिंदी विभागात आयोजित कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी म्हणून इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठ दिल्ली येथील डॉ. जितेंद्र श्रीवास्तव, विभाग प्रमुख डॉ. मनोज पांडे, वीएनआयटी राजभाषा अधिकारी एस.पी. सिंह यांची उपस्थिती होती. लेखकाला व्यापक सामाजिक चिंता असणे हा साहित्य निर्मितीचा पहिला निकष असल्याचे डॉ. श्रीवास्तव पुढे बोलताना म्हणाले. लेखक जितक्या सखोलपणे आणि बारकाईने त्याचा काळ आणि समाज समजून घेतो, तितकेच त्याचे कार्य अधिक समर्पक आणि महत्वाचे असल्याचे सिद्ध होते. साहित्याने केवळ वेळेचे मूल्यमापन न करता वेळ आणि समाज समजून घेण्याचा दृष्टिकोन विकसित करणे अपेक्षित असल्याचे श्रीवास्तव म्हणाले.

प्रास्ताविक करताना हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. मनोज पांडे म्हणाले की, साहित्याचे काम वाचकाचा विवेक जागृत करणे असल्याचे पांडे म्हणाले. चर्चेत भाग घेताना वीएनआयटीचे राजभाषा अधिकारी एस.पी. सिंह म्हणाले की, साहित्याकडे सामाजिक माध्यम म्हणून पाहिले पाहिजे. हिंदी विभागाचे सहयोगी प्राध्यापक डॉ. संतोष गिन्हे यांनी साहित्य हे समाजाचे विश्वसनीय माध्यम असल्याचे सांगून काळाच्या मागणीनुसार महत्वाचे साहित्य आपोआप निर्माण होत असल्याचे सांगितले. आयकर विभागाचे सहाय्यक संचालक (राजभाषा) अनिल त्रिपाठी यांनी आपले विचार मांडताना साहित्याची सामाजिक भूमिका अधोरेखित केली. डाक संचालनालयाचे हिंदी अधिकारी तेजवीर सिंग यांनी सामाजिक विसंगती साहित्यासाठी चिंतेची बाब असल्याचे वर्णन केले. डॉ. लखेश्वर चंद्रवंशी यांनी साहित्यिकांची जबाबदारी अधोरेखित केली. डॉ. सुमित सिंग यांनी संचालन करताना आजच्या साहित्याच्या स्थितीवर प्रकाश टाकला. यावेळी प्रा. जागृती सिंह, प्रा. अनुश्री सिन्हा, प्रा. दामोदर द्विवेदी, प्रा. विनय उपाध्याय, ज्ञानेश्वर भेलकर यांच्या सह संशोधक, विद्यार्थी उपस्थित होते.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक जयंती

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांची जयंती उत्साहात साजरी करण्यात आली. जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात मंगळवार, दिनांक २३ जुलै २०२४ रोजी झालेल्या कार्यक्रमात शताब्दी महोत्सव कक्षाचे विशेष कार्य अधिकारी श्री प्रदीप बिनीवाले व सामान्य प्रशासन विभागाचे सहाय्यक कुलसचिव श्री गणेश कुमकुमवार यांच्या शुभहस्ते लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक

यांच्या प्रतिमेस माल्यार्पण करण्यात आले. यावेळी जनसंपर्क अधिकारी प्रेमदास वाडकर, यूडीसी श्री शैलेश राठोड, सर्वश्री मनोज मोरे, नितीन खरबडे, योगेश केवटे, रुपेश आतराम, कवडू भोयर, नरेंद्र पवार, अनिल खरे, कार्तिक हरडे, शितल शेते, आसिफ शेख यांच्यासह अन्य उपस्थित होते.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात प्लेसमेंट ड्राईव्ह विविध पदांकरिता विद्यार्थ्यांनी दिल्या मुलाखती

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात प्रोव्हेंसियल लाईफस्टाईल रिटेल सर्विसेस नागपूर या कंपनीच्या वतीने प्लेसमेंट ड्राईव्ह घेण्यात आला. महाराज बाग स्थित विद्यापीठाच्या दीक्षांत सभागृहात हा प्लेसमेंट ड्राईव्ह शुक्रवार, दिनांक २६ जुलै २०२४ रोजी पार पडला. माननीय प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी उपस्थित राहत मुलाखतीसाठी विद्यार्थ्यांना शुभेच्छा दिल्या.

प्रोव्हेंसियल लाईफस्टाईल रिटेल सर्विसेस या कंपनीकडून रिटेल सेल्स एक्झिक्युटिव्ह, कॅशियर जनसंपर्क अधिकारी, ऑपरेशन एक्झिक्युटिव्ह (ट्रॅव्हल टुरिझम) या पदांकरिता हा प्लेसमेंट ड्राईव्ह राबविण्यात आला. प्लेसमेंट ड्राईव्ह करिता एकूण १३८ विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती तर ६० विद्यार्थी प्रत्यक्ष उपस्थित होते. कंपनीच्या एचआर संजीवनी कटांगडे व वर्षा झा यांच्याकडून मुलाखत प्रक्रिया राबविण्यात आली. यावेळी विद्यापीठाचे रोजगार व प्रशिक्षण अधिकारी डॉ. भूषण महाजन यांची उपस्थिती होती. मुलाखतीनंतर रिटेल सेल्स एक्झिक्युटिव्ह पदाकरिता १०, कॅशियर पदाकरिता ३, जनसंपर्क अधिकारी एक व ऑपरेशन एक्झिक्युटिव्ह (ट्रॅव्हल टुरिझम) एक उमेदवाराची निवड केली.

प्राणीशास्त्र विभागात 'वर्मिकंपोस्टिंग युनिट' स्थापन वर्मिकंपोस्टिंग बाबत कार्यशाळेचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर प्राणीशास्त्र विभागात 'वर्मिकंपोस्टिंग युनिट' स्थापन करण्यात आले. प्राणीशास्त्र विभागाने सोमवार, २२ आणि मंगळवार, २३ जुलै २०२४ रोजी या विषयावर कार्यशाळा आयोजित केली.

प्राणीशास्त्र विभागात आयोजित कार्यशाळेत वर्मिकल्चर आणि वर्मिकंपोस्टिंग युनिट कसे स्थापन करावे याबाबत वर्धा जिल्ह्यातील सेलू येथील डॉ. आर. जी. भोयर कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयाच्या पदव्युत्तर प्राणीशास्त्र विभागातील सहाय्यक प्राध्यापिका डॉ. वैशाली बडवाईक यांनी माहिती दिली. या कार्यशाळे अंतर्गत प्राणीशास्त्र विभागाच्या प्रांगणात दोन वर्मिकंपोस्टिंग बेड्स स्थापन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्रा. एस. सी. मासराम यांनी भूषवले. यावेळी विभाग प्रमुख डॉ. (श्रीमती) व्ही.टी. धुर्वे यांची उपस्थिती होती. विभागप्रमुख डॉ. धुर्वे यांनी डॉ. वैशाली बडवाईक यांचे स्वागत केले. शैक्षणिक विभागातील सर्व कर्मचारी, संशोधक व एम.एस्सी. विद्यार्थ्यांनी वर्मिकंपोस्टिंग बेड्सच्या स्थापनेत सहभाग घेतला. या कार्यशाळेच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना एक विशेष कौशल्य प्राप्त होईल, ज्यामुळे भविष्यात त्याचा उपयोग होईल. कार्यशाळेदरम्यान "वर्मिकल्चर आणि वर्मिकंपोस्टिंग" या विषयावर एक अतिथी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. या व्याख्यानात डॉ. वैशाली बडवाईक यांनी विद्यार्थ्यांना समाज व शेतकऱ्यांमध्ये वर्मिकंपोस्टचा जैविक खत म्हणून उपयोगाबद्दल जागरूकता निर्माण करण्याचे आवाहन केले.

विद्यापीठात आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिवस उत्साहात प्रवास व पर्यटन विभागाचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिवस सोमवार, दिनांक २९ जुलै २०२४ रोजी उत्साहात साजरा करण्यात आला. विद्यापीठाच्या प्रवास व पर्यटन विभागाच्या वतीने या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

नागपूर ही भारतातील वाघांची राजधानी असून विदर्भातील ताळोबा, पेंच, उमरेड करांडला, बोर, नागझिरा, मेळघाट ही

व्याघ्रप्रकल्प वाघांचे संवर्धन करण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावत आहेत. या अनुषंगाने वाघांचे पर्यटन क्षेत्रातील महत्त्व, त्यांना बघावयास येणारा राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पर्यटक आणि या पर्यटनातून विदर्भाचा होणारा विकास यांना लक्षात घेता प्रवास व पर्यटन विभाग दर वर्षी व्याघ्र दिवस साजरा करतो असे विभाग प्रमुख डॉ. प्रियदर्शि खोब्रागडे यांनी आपल्या भाषणात विद्यार्थ्यांना संबोधित केले. तसेच पदवी तृतीय सेमीस्टर मधील विद्यार्थी नरेश मेश्राम, दीपक उके आणि रामदास बागडे यांनी व्याघ्र दिनाचे महत्त्व, भारतातील व्याघ्र प्रकल्प, त्या संदर्भातील शासकीय योजना, विदर्भातील व्याघ्र प्रकल्प आणि वाघांची संख्या तसेच पर्यटक आणि त्यांच्यासाठी उपलब्ध सुविधा या विषयांवर माहिती दिली. या कार्यक्रमाला यशस्वी करण्यात प्रा. मंजुषा डोंगरे, प्रा. शोभना मेश्राम, प्रा. डॉ. अमरदीप बारसागडे, प्रा. परिमल सुरडकर यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली.

आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिनानिमित्त विविध कार्यक्रम विद्यापीठ प्राणीशास्त्र विभाग आणि महाराजबाग प्राणी संग्रहालयाचे आयोजन

आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिवसाचे औचित्य साधून महाराज बाग प्राणी संग्रहालय येथे विविध कार्यक्रमाचे आयोजन सोमवार, दिनांक २९ जुलै २०२४ रोजी करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे आयोजन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा प्राणीशास्त्र विभाग, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, महाराज बाग प्राणी संग्रहालय आणि कमला नेहरू महाविद्यालय नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने करण्यात आले.

कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठाचे अधिष्ठाता डॉ. पी. आर. कडू यांनी भूषविले. प्रमुख अतिथी म्हणून महाराष्ट्र राज्य वन्यजीव मंडळाचे सदस्य श्री कुंदन हाते, विद्यापीठ प्राणिशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. (सौ.) व्ही. टी. धुर्वे, महाराज बाग प्राणी संग्रहालयाचे अधिकारी डॉ. एस. एस. बावस्कर यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. श्री. कुंदन हाते यांनी त्यांच्या भाषणात वाघांचे संरक्षण आणि या भव्य प्राण्यांचे संरक्षण करण्याच्या महत्त्वावर जागरूकता वाढविण्याचे आवाहन केले. यावेळी डॉ. धुर्वे, डॉ. एस. एस. बावस्कर यांनी मार्गदर्शन केले. प्रमुख अतिथींनी त्यांच्या मार्गदर्शनात जागतिक व्याघ्र दिनाच्या महत्त्वावर प्रकाश टाकला. या कार्यक्रमाला कमला नेहरू कॉलेजच्या पर्यावरण विज्ञान विभागाच्या प्रमुख सौ. नेहा ठाकूर आणि इतर शिक्षक, संशोधक विद्यार्थी उपस्थित होते. आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिवसाच्या निमित्ताने दोन प्रमुख उपक्रम आयोजित करण्यात आले. MCQ किझ स्पर्धा आणि पोस्टर बनवण्याची स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. या उपक्रमांचा उद्देश वाघांच्या संरक्षणाबद्दल माहिती देणे आणि सर्जनशीलता व टीम वर्कला प्रोत्साहन देणे होता. एम.एस्सीच्या विद्यार्थ्यांनी या स्पर्धामध्ये उत्साही सहभाग नोंदवला. पोस्टर बनवण्यात प्रथम स्थान सबीन बानो मन्सूरी, दुसरे स्थान प्रेरणा लांजेवार, वैभव अष्टनकर आणि प्राची लेंडे यांनी तर तृतीय स्थान पूजा कानोजिया, सोनल पाडोले आणि पायल मलामे यांनी मिळविले.

MCQ किझ स्पर्धेत प्रणव गायकवाड यांनी प्रथम, पूजा हरिणखेडे यांनी दुसरे तर तिसरे स्थान अनिरुद्ध चव्हाण यांनी प्राप्त केले. कार्यक्रमाची जबाबदारी प्राजक्ता तांडले (शिक्षण अधिकारी, जैवशास्त्रज्ञ, महाराजबाग प्राणी संग्रहालय) यांनी पार पाडली, तर आभार डॉ. अभिजीत मोठघरे (वैद्यकीय अधिकारी, महाराजबाग प्राणी संग्रहालय) यांनी मानले.

भारतीय समाजाचे प्रेमचंद जागृत संरक्षक - डॉ. विजय शर्मा विद्यापीठ हिंदी विभागात प्रेमचंद जयंती उत्साहात

लेखक प्रेमचंद यांनी साहित्यातून मानवीय संवेदना अभिव्यक्त केल्या असून भारतीय समाजाचे ते जागृत संरक्षक होते, असे प्रतिपादन शिवायू आयुर्वेद लिमिटेडचे व्यवस्थापकीय संचालक तथा साहित्यिक डॉ. विजय शर्मा यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या हिंदी विभागात साहित्यिक मुन्शी प्रेमचंद यांचा जयंती कार्यक्रम बुधवार, दिनांक ३१ जुलै २०२४ रोजी पार पडला. या वेळी आयोजित कार्यक्रमात डॉ. शर्मा मार्गदर्शन करीत होते.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. मनोज पांडे होते तर प्रमुख अतिथी म्हणून शिवायू आयुर्वेद लिमिटेडचे व्यवस्थापकीय संचालक डॉ. विजय शर्मा, वरिष्ठ पत्रकार आनंद निर्वाण यांची प्रामुख्याने उपस्थिती होती. 'आमच्या काळात मुन्शी प्रेमचंद' या विषयावर पुढे बोलताना शर्मा यांनी मुन्शी प्रेमचंद यांनी त्यांच्या साहित्यात केवळ सामाजिक साहित्याचे वर्णनच केले नाही तर त्यांच्या समाधानाचा मार्ग देखील प्रशस्त केल्याचे सांगितले. समता आणि स्वातंत्र्याचा पुरस्कार करणारा समाज निर्मितीचा पुरस्कार प्रेमचंद यांचे साहित्य करते. त्यांनी आपल्या लेखनातून भारतीय सामाजिक मूल्यांचा प्रसार केला असल्याचे डॉ. शर्मा म्हणाले.

प्रमुख अतिथी वरिष्ठ पत्रकार आनंद निर्वाण यांनी मार्गदर्शन करताना मुन्शी प्रेमचंद यांच्या कादंबऱ्यांमध्ये मानवी जीवनाचे वास्तववादी चित्रण करण्यात आले असल्याचे सांगितले. लोकांच्या उत्स्फूर्त अनुभवांचे ते निर्माते होते. त्यांनी त्यांच्या काळातील समस्या लोकप्रिय भाषेत मांडल्या. काळ बदलला, वातावरण बदलले, पण त्यावेळच्या समस्या आणि विसंगती आजही आहेत, असे निर्वाण म्हणाले.

प्रास्ताविक करताना हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. मनोज पांडे यांनी मुन्शी प्रेमचंद यांचे साहित्य अजरामर असल्याचे सांगितले. त्यांचे सर्जनशील जग सामान्य लोकांच्या जीवनाशी जोडलेले होते. समाजातील उपेक्षित आणि पिडीत घटकांचा ते आवाज होते. त्यांच्या चिंतेची व्याप्ती व्यापक आणि व्यापक होती, असे डॉ. पांडे म्हणाले. आभार व्यक्त करताना सहयोगी प्राध्यापक डॉ. संतोष गिन्हे यांनी प्रेमचंद यांनी आपल्या कथांमध्ये जीवनमूल्ये प्रस्थापित केली असल्याचे सांगितले. कार्यक्रमाचे संचालन प्रा. जागृती सिंह यांनी केले. कार्यक्रमाला शहरातील प्रतिष्ठित साहित्यकार अविनाश बागडे, डॉ. संतोष 'बादल', इन्दिरा किसलय, हेमलता मिश्र मानवी, डॉ. सुमेध नागदेवे, डॉ. श्यामप्रकाश पांडे, प्रा. रवी शुक्ला, रमेश दकाते, डॉ. लखेश्वर चंद्रवंशी, डॉ. सुमित सिंह, डॉ. एकादशी जैतवार, प्रा. दामोदर द्विवेदी, आकांक्षा बांगर, विनय उपाध्याय यांच्यासह विद्यार्थी आणि संशोधक

ई मासिक विद्यासंवाद

जुलै २०२४ | आवृत्ती-१३

विद्यापीठ गीत

या भारतात बंधुभाव नित्य वसू दे ।
दे वरचि असा दे ।
हे सर्व पंथ-संप्रदाय एक दिसू दे ।
मतभेद नसू दे ॥ धृ.॥

नांदोत सुखे गरीब-अमीर एकमतांनी ।
मग हिंदु असो ख्रिश्चन, वा हो इस्लामी ।
'स्वातंत्र्यसुखा' या सकलांमाजि वसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ १ ॥

सकळांस कळो 'मानवता, राष्ट्रभावना' ।
हो सर्वस्थळी मिळुनि 'समुदाय-प्रार्थना' ।
उद्योगि तरुण वीर, शीलवान दिसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ २ ॥

हा जातिभाव विसरुनिया एक हो आम्ही ।
अस्पृश्यता समूळ-नष्ट हो जगातुनी ।
खळ-निंदका-मनीहि 'सत्य-न्याय' वसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ ३ ॥

सौंदर्य रमो घरघरांत स्वर्गियापरी ।
ही नष्ट होऊ दे विपत्ती, भीति बोहरी ।
तुकड्यास सदासर्वदा सेवेस कसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ ४ ॥

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवन, महात्मा जोतिबा फुले शैक्षणिक परिसर, कॅम्पस चौक ते अंबाझरी टी-पॉईंट मार्ग, नागपूर-४४० ०३३.
दूरध्वनी : ९१-७१२-२९५६३०४ ईमेल : registrar@nagpuruniversity.nic.in वेबसाईट : www.nagpuruniversity.ac.in